

Л.Г. Кондратова

МИСТЕЦТВО

Підручник інтегрованого курсу для 1 класу
закладів загальної середньої освіти

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН
2018

УДК 7:781(075.2)
К 64

(Відповідно до Типової освітньої програми
колективу авторів під керівництвом Савченко О. Я.)

Кондратова Л.Г.

К 64 Мистецтво : підручник інтегрованого курсу для 1 кл.
закладів загальн. серед. освіти / Л.Г. Кондратова. —
Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. — 2018. — 144 с. :
іл.

ISBN 978-966-10-5004-3

УДК 7:781(075.2)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-5004-3

© Л.Г. Кондратова, 2018
© Навчальна книга – Богдан, 2018

Завантажуйте безкоштовний інтерактивний додаток,
використовуючи детальну інструкцію, за посиланням:

bohdan-digital.com/edu1

Тех. підтримка: (0352) 52-06-07, 067-352-09-89; admin@bohdan-digital.com

Юні друзі!

Ви любите мандрувати? Впевнена, що так! Тож запрошую вас у захоплюючу подорож Країною мистецтв.

Гортаючи сторінки цього підручника, ви дізнаєтесь про звуки і ноти, лінії і фарби, відкриєте деякі таємниці майстерності талановитих митців, навчитесь по-новому бачити і відчувати красу навколо. А найголовніше — ви відчуєте радість творчості!

Серед вас, безперечно, є майбутні художники, співаки, актори, скульптори, композитори, архітектори. І уроки мистецтва допоможуть вам розвинути свої таланти. Потрібно лише повірити у свої сили, сумлінно працювати і продовжувати мріяти про великі звершення!

Наснаги вам та успіхів!

Автор

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- — Виконай завдання
- — Переглянь відео, послухай музику
- — Заспівай пісню
- — Зверни увагу, запам'ятай
- — Хвилинка творчості
- — Ігровий майданчик

Тема 1

МИСТЕЦЬКА АБЕТКА

Тема 2

**СВІТ МИСТЕЦТВА
НАВКОЛО НАС**

Слухати музику треба вміти

Зосередься, сядь спокійно,
нехай навколо тиша запанує —
і залунає мелодійно
та музика, що світ чарує.
Заплющуй очі, спробуй уявити,
що композитор нам хотів сказати...
Мистецтво неможливо не любити!
Зумій красу його пізнати.

Вчись співати правильно

Хочеш пісню заспівати —
тобі правила слід знати:
встань чи сядь собі рівненько,
бери дихання спокійно,
без напруження, легенько
вчись співати професійно!

Твоє робоче місце

Для тебе є підказка в нас цікава —
її до уваги, будь ласка, візьми:
клади на парті інструменти справа,
а зліва від себе папір розмісти.
Будь обережним з клеєм, друже,
як слід ти ножиці завжди тримай.
І до порядку ти не ставсь байдуже:
закінчиш роботу — хутчіш прибирай!

МИСТЕЦЬКА АБЕТКА

Урок № 1. «МИ І МИСТЕЦТВО»

Ми не живемо у цілковитій тиші. Нас оточують різноманітні звуки. Прислухайся...

Де можна почути музику?

Слухати музику треба вміти (дивись с. 5).

М. Скорик. Мелодія.

Які почуття у тебе викликала ця мелодія? Як гадаєш, чому людям так подобається слухати музику?

Дотримуйся правил співу (дивись с. 5).

Поспівка «Прийшла осінь».

Прий - шла о - сінь знов до нас,
за - ве - ла ді - тей у клас.

Пісня — покладений на музику словесний твір, призначений для співу.

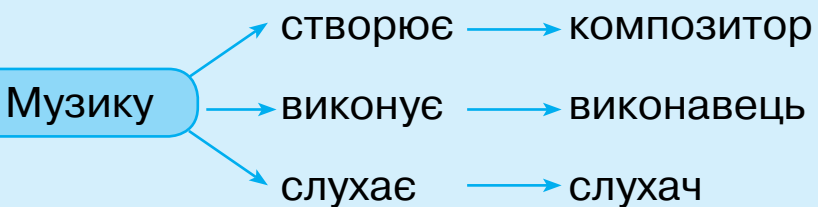

Н. Май. «Перший раз у перший клас».

Прослухати + Прослухати - Ноти

Про кого розповідається у пісні?
Спробуй описати цих школярів.

Уяви, що ти в осінньому лісі. Спробуй передати голосом звуки, які ти там чуєш.

Про що ти дізнався/ дізналася на уроці? Склади розповідь «Чому я люблю музику?».

Урок № 2. «МИ І МИСТЕЦТВО»

Виглянь у вікно. Світ навколо нас — прекрасний. Митці використовують фарби, олівці, крейду, глину, дерево, камінь, метал тощо, щоб зобразити красу природи.

Де можна побачити малюнки?

Є. Рудюк.
Обкладинка до книжки

А. Куїнджі.
Веселка

Дитячий малюнок
(А. Левчук)

Г. Назаренко.
Різдво (тарілка)

Розглянь зображення матеріалів й інструментів, які знадобляться тобі на уроках мистецтва.

Прості олівці

Кольорові олівці

Фломастери

Картон

Кольоровий папір

Пластилін

Фарби

Пензлі

Ножиці

Клей

Щоб майстром гарним стати — треба правила всі знати (дивись с. 5).

А що любиш малювати ти?

Пригадай свою прогулянку в лісі чи парку восени. Спробуй намалювати осінню природу.

Урок № 3. «СВІТ МИСТЕЦТВА НАВКРУГИ»

Пташка співає, хлюпоче ріка,
вітер шумить — листя гойда.
Чуєш, як вміє природа співати?
Слід нам мистецтво таке шанувати!

М. Мигаль

Як ще звучить довкілля?

Звуки поділяються на **музичні** (виникають під час співу, гри на музичних інструментах) та **шумові** (шум вітру, плескіт води тощо).

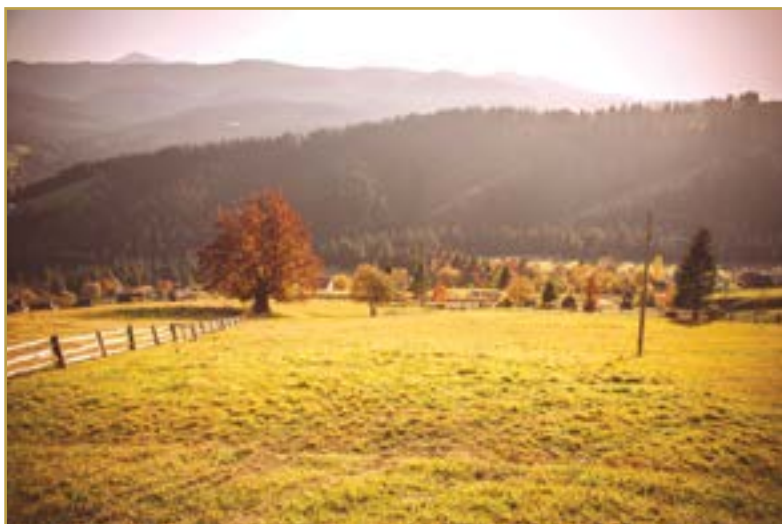
В. Косенко. «Пасторальна».

Чи сподобалась тобі мелодія? Які звуки лунали: музичні чи шумові?

Назви кольори, якими можна намалювати ілюстрацію до цієї музики.

О. Максимлюк. Карпатський краєвид

Під час гри на ударних музичних інструментах виникають шумові звуки. Усі музичні звуки записують **нотами**.

Попрацюйте в групах. Створіть музичний супровід до пісні Н. Май «Перший раз у перший клас» на ударних інструментах.

Маракаси

Бубон

На які види поділяються усі звуки?

Урок № 4. «СВІТ МИСТЕЦТВА НАВКРУГИ»

Хто такі митці?

Живопис

Художник малює живописні картини різними фарбами на папері, полотні, дереві тощо.

Графіка

Графічні малюнки (переважно вони чорно-білі) виконують олівцями, фломастерами, крейдою.

Скульптура

Чи знаєш ти, що таке скульптура?

За допомогою спеціальних інструментів скульптор створює скульптури з дерева, каменю, металу чи глини.

Декоративне мистецтво

Д. Крупа.
Вишивка

Р. Крамар.
Дряпанки

Народні майстри виготовляють і прикрашають візерунками предмети, що нас оточують. Так виникають твори декоративного мистецтва.

А ти любиш малювати, ліпити? Чому?

Намалюй або виліпи з пластиліну горнятко. Прикрась його візерунком.

Урок № 5. «ВІКОНЦЕ У МИСТЕЦТВО»

Що допомагає запам'ятати музику? Це **мелодія** — основа музики, в якій є задум композитора.

Які бувають мелодії?

Розглянь зображені лінії. Які мелодії вони нагадують?

В. Косенко. «Дощик».

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати прослухану мелодію.

плавна

переривчаста

кружляюча

стрибкоподібна

Поспівка «Кап-кап».

Кап-
За-

кап-
спі-

кап
вай,

до-
до-

щик.
щик.

Н. Май. «Кап-кап-кап».

Спробуй заспівати пісню, одночасно плескаючи в долоні.

Назви кольори, якими можна намалювати веселий дощик.

Мелодія може рухатися вгору і вниз або ж залишатися на одній висоті.

Гра «Сонечко і дощик».

Світить сонце угорі —
щебечуть пташата.
Весело всій дітворі:
хлопцям і дівчатам.
Сонце хмара затулила:
час усім ховатисьь.

Ось уже почалась злива:
годі діткам гратись!
Та як знову вийде сонце —
маєм привід ми радіти.
Стука райдуга в віконце:
«Гайда танцювати, діти!»

М. Мигаль

Який настрій мають твої улюблені мелодії?

Урок № 6. «ВІКОНЦЕ У МИСТЕЦТВО»

Він і пише, і малює,
тож усі його шанують!
Хто ж цей вправний молодець?
Це, звичайно,... (олівець).

Олівцем можна намалювати різні лінії, як голо-
сом чи музичним інструментом виконати різні
мелодії.

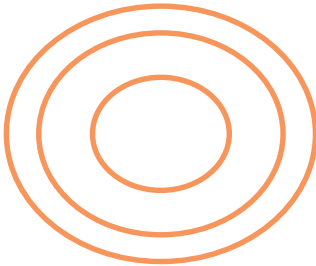
горизонтальні

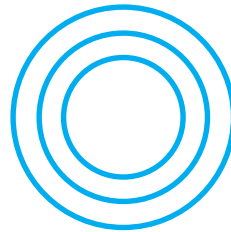
вертикальні

скісні

овальні

колові

ламани

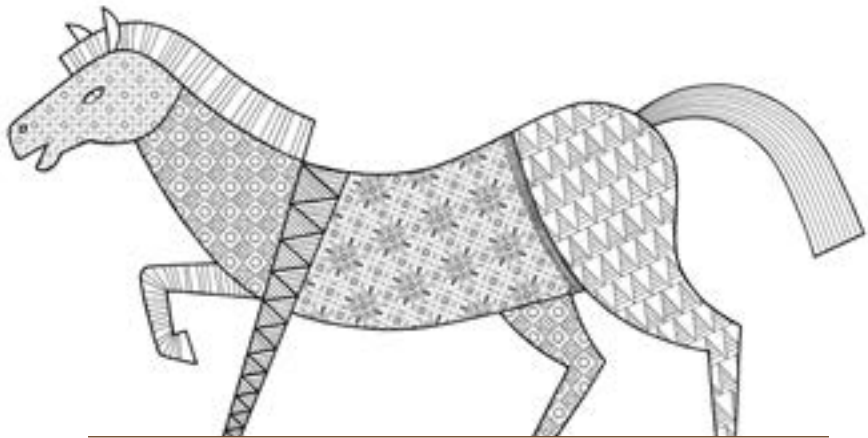
хвилясті

Подумай, якою мелодією можна озвучити кож-
ну лінію.

Які лінії використав художник у своєму малюнку?

Р. Крамар. Коник

Спробуй зобразити сонце різними видами ліній: тонкими, товстими, короткими, довгими, прямими, хвилястими, суцільними та переривчастими.

Зобрази рухами рук різні види ліній.

Як ти думаєш, які лінії малювати найскладніше? Чому?

Урок № 7. «РИТМ У ТВОРІ»

Подумай, чи подібне звучання музики до цокання годинника.

Й. Штраус. Полька «Тік-так».

Музичні звуки бувають **довгими** і **короткими**.

Довгий звук позначають — | ,
а називають складом «**та**».

Короткі звуки позначають — □
і називають складами «**ті-ті**».

Треба глибоко вдихнути
й звук тривалий зтягнути.
А як нотки дріботять —
звук короткий час співать.

У всіх мелодіях довгі та короткі звуки чергуються по-різному. Тому кожна мелодія має свій **ритм**.

Спробуй проплескати в долоні своє ім'я. Під-
бери мелодію і проспівай імена своїх рідних.

О-ля То-ля Ми-ко-лай Саш-ко Ксе-ні-я

Н. Май. «Кап-кап-кап».

Використай диктофон, щоб потренуватися ви-
конувати пісню в студії звукозапису. Обери ін-
струменти, якими відтвориш ритм пісні.

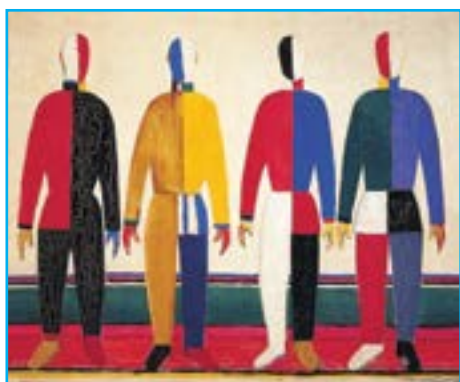
Що таке ритм?

Урок № 8. «РИТМ У ТВОРІ»

Розглянь картини. Чи можна сказати, що у цих зображеннях проявляється ритм? Чому ти так думаєш?

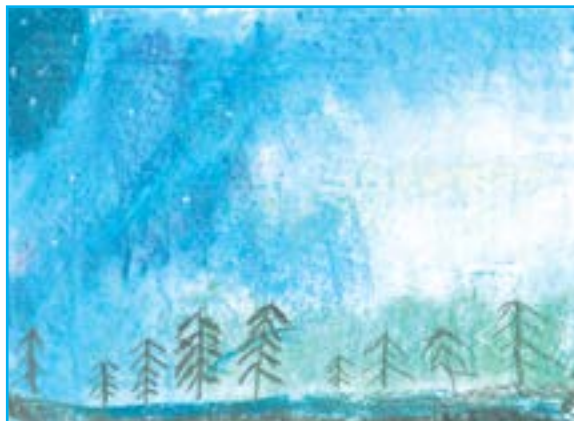
К. Малевич.
Спортсмени

А. Куїнджі.
Березовий гай

Г. Назаренко.
Індик (фрагмент)

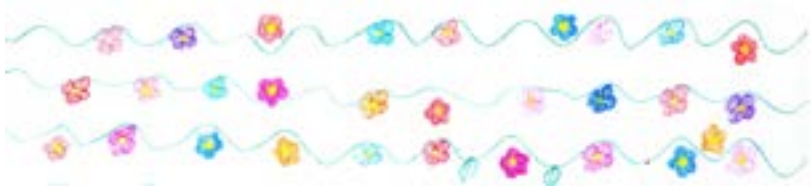
Дитячий малюнок
(А. Левчук)

Ритм у картині передається через чергування будь-яких елементів зображення. Створюється штрихами, лініями, крапками, мазками.

Спробуй створити малюнок з різних видів ліній, у якому проявляється ритм. Використай кольорові олівці.

Вигадай ритмічні рухи і виконай їх під звучання української народної пісні «Два півники».

Намалюй сліди, які залишають коза і козенятко. У кого з них кроки довші, а у кого — коротші? Спробуй проплескати ритм кроків кози та козеняти.

Як гадаєш, чим схожий ритм у музичних і живописних творах?

Урок № 9. «КАЗКА В ЛІСІ»

В осінньому лісі можна зустріти різних тварин. Їх кроки, як і звуки музики, бувають довгими і короткими.

Час звучання музичних звуків називається тривалістю. Позначають тривалість нотами. Розрізняють: **цілу, половинну, четвертну, восьму ноти.**

ціла нота половинні ноти четвертні ноти

восьмі ноти

В. Сокальський. «Пташка».

Як змінюється мелодія протягом звучання?

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати музику В. Сокальського.

сувора

таємнича

енергійна

ніжна

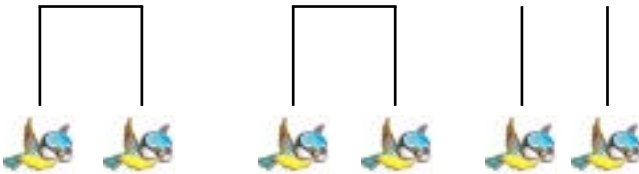
весела

Розглянь малюнок. Подумай, якими тривалостями нот можна охарактеризувати кроки зображених тварин.

Поспівка «Пташечка».

Тьох-тьох- тьох- тьох- тьох-тьох
на- ша пта- шеч- ка

Швидкість, з якою виконується музика, називається **темпом**.

Українська народна пісня
«Ой есьть в лісі калина».

Темп цієї пісні: швидкий, повільний чи помірний?

Урок № 10. «КАЗКА В ЛІСІ»

На лісовій галявинці сьогодні гамірно. Розглянь малюнок. Придумай історію про те, як зайчики знайшли м'яч, котрий забули в лісі діти.

Предмети відрізняються один від одного формою.

Форма — зовнішній вигляд, обриси предметів.

Який за формою м'яч? А грибочок? На що схожа ялинка?

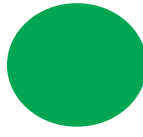
За формою предмети можуть бути подібні на геометричні фігури.

Квадрат

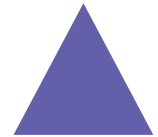
Прямокутник

Круг

Овал

Трикутник

Це **прості форми**. З них утворюються складні.

Розглянь зображення. Які за формою листочки, гриби?

Е. Гріг. «Пташка».

Подумай, які геометричні фігури нагадує тіло пташки. Створи аплікацію «Пташка».

Урок № 11. «У СВІТІ ЗВУКІВ І КОЛЬОРІВ»

Голоси дітей і дорослих звучать по-різному.

Переглянь два уривки із виступів фіналістів вокальних конкурсів для дітей і дорослих.

Прислухайся, як звучать дитячі голоси. А що можна сказати про голоси дорослих?

Музичні інструменти також звучать по-різному.

В. Рєбіков. «Ведмідь». Е. Гріг. «Пташка».

Як музика зображає ведмедика і пташку?

Звуки бувають високими та низькими.

Всі звуки можна поділити на три уявні ділянки — регістри: високий, середній, низький.

Пограємо у гру «**Синички і сови**». Поділіться на дві команди і виконуйте все, що озвучує ведучий.

Ведучий: Вранці на галявині веселяться синички. Грайливо перелітають з місця на місце, дзвінко виспівують (високі звуки). Настала ніч. Синички поснули. На полювання вилетіли сови. Зрідка вони глухо перегукуються (низькі звуки) про щось і намагаються розбудити синичок.

Українська народна пісня
«Ой єсть в лісі калина».

Прослухати +
Прослухати -
Ноти

Разом з лісовими звірятами виконай таночок під звучання цієї пісні.

Обери музичний інструмент і спробуй відтворити ритм народної мелодії.

Якими бувають звуки? У якому регістрі співаєш ти?

Урок № 12. «У СВІТІ ЗВУКІВ І КОЛЬОРІВ»

Ступає осінь по землі,
торкає листя на гіллі —
і враз воно стає багряним,
брунатним або золотавим.

М. Мигаль

О. Максимлюк.
Осінні Карпати

Які кольори можна побачити в природі восени?

Розглянь картину І. Левітана. Який настрій вона викликає у тебе? Як художник зобразив листя?

І. Левітан. Дубовий гай. Осінь

Пляма, як і лінія, допомагає художнику передати форми предметів, рослин, істот тощо на картині.

Спробуй зобразити осінній ліс за допомогою плям — відбитків опалого листя. Для роботи тобі знадобляться: гуашеві фарби, пензлики, папір, листя, серветки.

Пофантазуй. Що можна використати, щоб за допомогою відбитків зобразити кущ калини?

Як ти думаєш, чи можна зобразити людину за допомогою плям?

Позмагайтесь із сусідом по парті. Хто назве найбільше осінніх прикмет?

Урок № 13. «В ГОСТЯХ У ОСЕНІ»

Співає вітер-бандурист,
луна мелодія осіння,
з дерев спадає жовтий лист,
вкрива дерев коріння.
Пливуть лебідками хмарки,
небес палітра синя,
акордом хлюпають ставки,
літає павутиння.

В. Бондаренко

Тобі доводилось слухати «спів» вітру? Чи завжди він звучить однаково?

Звуки бувають **тихі** та **гучні**. У музиці їх позначають:

f – форте — голосно; ***p*** – піано — тихо.

А силу звучання називають **динамікою**.

Й.С. Бах. «Волинка».

Який настрій створює прослухана музика? Чи вдалося тобі розпізнати гучні й тихі, високі або низькі звуки?

Музичний інструмент
волинка

Заспівай поспівку тихо і голосно, показуючи рух мелодії рукою.

Тихо ми співаємо, голосно

p *f*

Разом з однокласниками перегляньте відеоролик (монтаж І. Окускової) на композицію П. Чайковського «Осінь пісня». Розкажіть про динаміку музики.

Прочитай слова. Назви ті з них, якими можна описати музику П. Чайковського.

ніжна

енергійна

весела

лірична

сумна

Чи можна намалювати гостинну осінь в образі дівчини? Які кольори слід обрати?

М. Назарець. «Осінь».

Про яку осінь розповідає музика М. Назарця?

Урок № 14. «В ГОСТЯХ У ОСЕНІ»

Розглянь картини. Які кольори переважають на них?

Г.А. Брендекільде.
Лісова дорога восени

Д. Кустанович.
Світло дому

І. Айвазовський.
Морський пейзаж

Ю. Томеско-Мазманян.
Жовті хризантеми

Чи віє від цих картин теплом або холодом?
Чому?

Кольори поділяються на **теплі** та **холодні**.

Теплі кольори

Холодні кольори

Виготов кораблик — сувенір для гостинної Осені. Знадобиться: шкаралупа волоського горіха, шматок пластиліну, опале листя, тоненька гілочка чи зубочистка.

Назви теплі і холодні кольори. Як гадаєш, чи може колір впливати на настрій людини?

Урок № 15. «МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ»

Гайда, друзі, по вагонах! Вирушати уже час:
Осінь — подруга чарівна — кличе в гості усіх нас!
Ми Країною мистецтва помандруєм залюбки,
де живуть пісні й картини, ноти, кольори й казки.

М. Мигаль

Перша станція «Теоретична»

Прочитай слова, які записала до свого зошита Осінь. Що вони означають?

шумові

тихі

високі

музичні

низькі

довгі

короткі

гучні

- ◆ Пригадай і розкажи, як треба правильно співати і слухати музику.
- ◆ Що таке тривалості нот? Якими нотами вони позначаються?

Друга станція «Пісенна»

Упізнай за ілюстраціями вивчені пісні. Заспівай одну з них на вибір. Покажи рукою рух мелодії.

Третя станція «Слухацька»

Прослухай і розпізнай уривки з музичних творів, що лунали на попередніх уроках.

- ◆ Який настрій викликають ці мелодії?
- ◆ Спробуй відтворити ритм однієї з них на музичних інструментах.

Четверта станція «Ігрова»

Спробуй за допомогою танцювальних рухів показати різні характери мелодій: веселий, сумний, ліричний, енергійний.

Урок № 16. «МИСТЕЦЬКА ПОДОРОЖ»

Гайда, друзі, по вагонах! Вирушати уже час:
Осінь — подруга гостинна — кличе в подорож всіх нас!
Будем весело співати, малювати і ліпити —
дасть мистецтво нам пізнати творчості чарівна мить.

М. Мигаль

Перша станція «Теоретична»

Розглянь малюнки. Що за формою нагадують зображені предмети?

Друга станція «Виставкова»

Влаштуй виставку своїх робіт. Пригадай, над чим працювати тобі сподобалось найбільше.

Третя станція «Аналітична»

Розглянь і проаналізуй картини.

- ◆ Які кольори (теплі чи холодні) переважають на малюнках?
- ◆ Який настрій викликають у тебе ці картини?

А. Ерделі.
Осінь

М. Беркос.
Льон цвіте

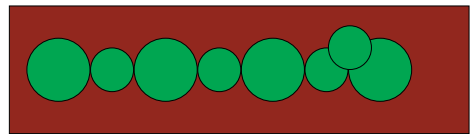
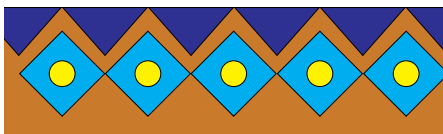

К. Білокур.
Півонії

Четверта станція «Творча»

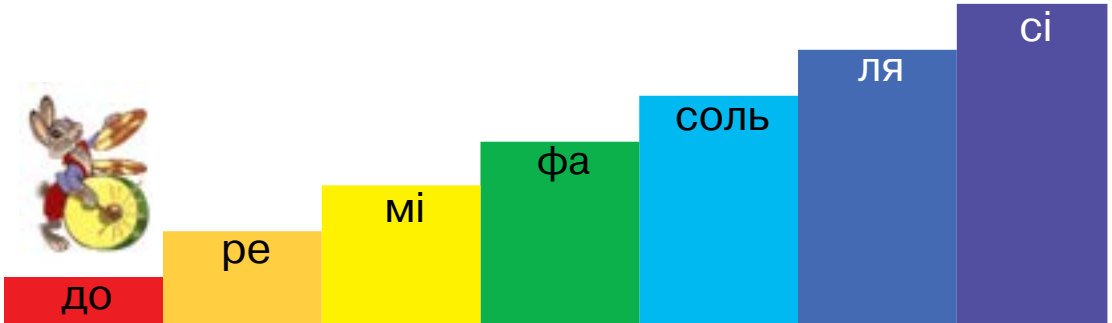
Виготов закладку для твого підручника з мистецтва. Прикрась її геометричними фігурами, різними типами ліній.

Урок № 17. «СІМ НОТ — СІМ КОЛЬОРІВ»

Веселе зайченя проведе тебе музичними сходами у чарівний замок королеви Музики. Кожна сходинка названа на честь однієї з дочок королеви. Спробуй проспівати ці імена.

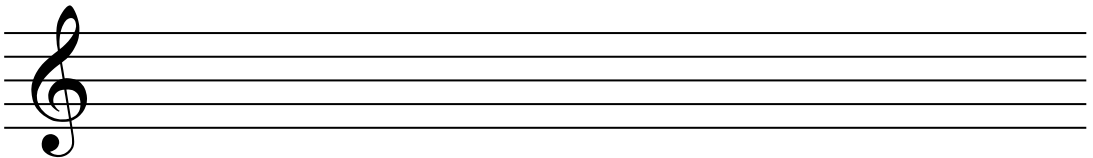
Ці сім сестричок — сім **НОТ**.

Що записують нотами?

Щоб всі ноти записати,
НОТОНОСЕЦЬ треба мати.
Має він всього п'ять ліній —
на них нотки пишуть нині.

Н. Триліська

Нотоносець — славний дім,
щоби побувати в нім,
ключ дістати слід нам звично:
КЛЮЧ СКРИПКОВИЙ, ключ музичний.

М. Мигаль

На початку нотного стану записують **скрипковий ключ**. Починають його писати з другої лінійки нотоносця.

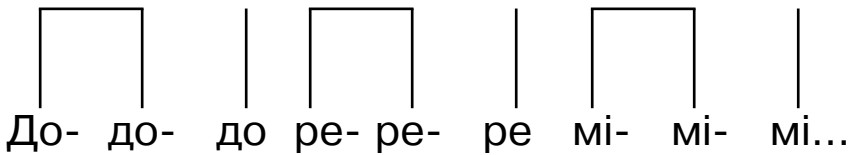
Ноти розміщуються на нотному стані так:

В. Косенко. «Скерціно»
(металофон).

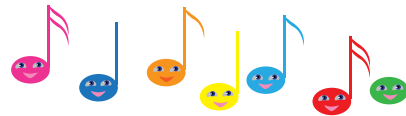

Спробуй зіграти на металофоні, відбиваючи кожну нотку тричі.

А. Мігай. «Сім нот».

Прослухати + Прослухати - Ноти

Який настрій створює ця пісня?

Прочитай речення і знайди у цих словах назви нот.

По дорозі їхали даремно,
дощ змішав нам фарби й кольори.
Парасольки від дощу нас захистили,
не злякались, сіли поряд й заспівали всі.

Як гадаєш, чому скрипковий ключ часто називають ключ «Соль»?

Урок № 18. «СІМ НОТ — СІМ КОЛЬОРІВ»

Ген у небі понад лісом
хтось барвистий шарф повісив.
Кольорів він має сім,
тож подобається всім!

М. Мигаль

Як гадаєш, що то за шарф? Чи знаєш ти, що у веселці завжди однакова послідовність кольорів?

Є фрази, які допоможуть легко запам'ятати цю послідовність:

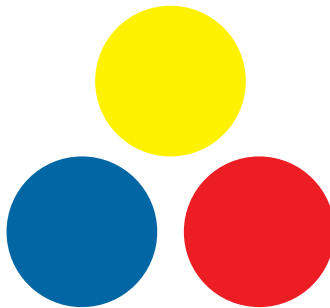
Чапля **О**сінь **Ж**де **З**авзято,
Буде **С**ани **Ф**арбувати.

Разом з однокласниками перегляньте відео за казкою Т. Гаркуші про те, як народилася веселка.

Хоч веселка має сім кольорів, та художники лише три з них називають **основними**. Це червоний, жовтий і синій. Основні кольори змішують, щоб отримати інші — **похідні**.

Основні кольори

Розглянь ілюстрацію. Назви основні та похідні кольори. Які з них відносимо до теплих? А до холодних?

Пригадай, коли з'являється веселка. Спробуй намалювати її оригінальним способом.

Утвори рожевий і вишневий кольори. Які фарби для цього слід обрати?

Урок № 19. «ВІКОНЦЕ У МИСТЕЦТВО»

Вже вечір тихо заглядає у вікно
і сонце втомлено лягає спати:
осяють зорі неба полотно...
Синочка лагідно колише матір
і йому щастя виколісує в думках.
Міцніш пригорне сина знову —
він вмить засне на маминих руках.
Поллється світом ніжна колискова...

М. Мигаль

Г. Бахман.
Любляча матір

Українська народна колискова «Ой ходить сон» (хор).

С. Прокоф'єв. «Ходить місяць над лугами» (оркестр).

Чим схожі між собою прослухані музичні твори? Яка між ними різниця?

Коліскова пісня — пісня для заколисування дитини.

Р. Крамар. Ілюстрація

Чи знаєш ти, як називається музика, яку виконують вокалісти? Як гадаєш, що таке інструментальна музика?

Пригадай, як відрізняються дорослі та дитячі голоси.

Різні звуки мають своє забарвлення — **тембр**.

Гра «Як звучить?».

Як гадаєш, який тембр у зображених музичних інструментів? Послухай і переконайся у своїх здогадках.

барабан

маракаси

трикутник

рояль

А. Мігай. «Сім нот».

Співаючи, покажи рух мелодії рукою. Спробуй придумати танець під цю музику.

Чим відрізняється вокальна музика від інструментальної?

Розглянь картини. Що на них зображено? Як розміщені предмети?

І. Паньок.
Натюрморт з калиною

О. Воробйова.
Домашній чай

Картини, на яких зображено квіти, овочі, фрукти, посуд, називаються **натюрмортами**.

Що змінилося б, якби художники розташували предмети на картинах по-іншому: яблуко — за глечиком, тістечка — за чайником?

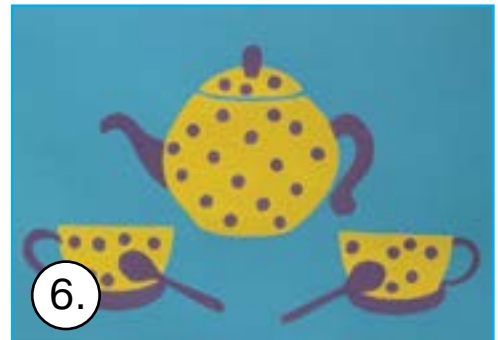
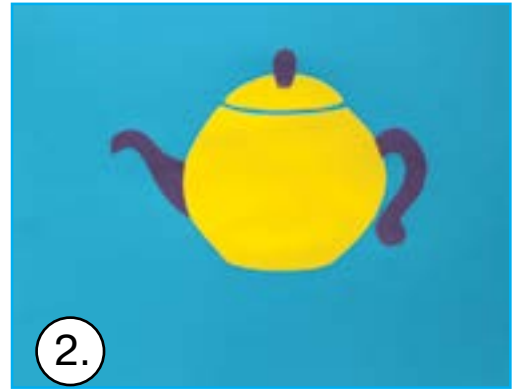
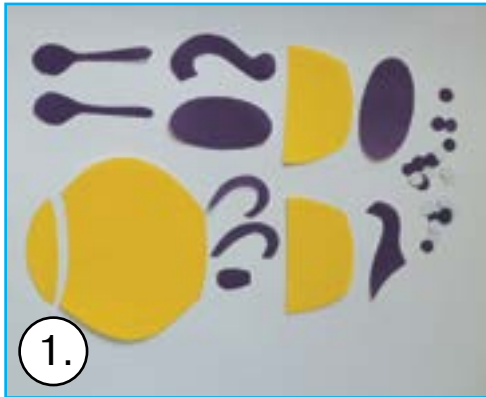
Композиція — розміщення і поєднання зображення предметів на картині.

Після виставки картин королева Композиція завітає до тебе на чай. Подумай і скажи, як вгодити вибагливій гості. Який посуд слід поставати на стіл?

Виготов аплікацію «Запрошую на чай».

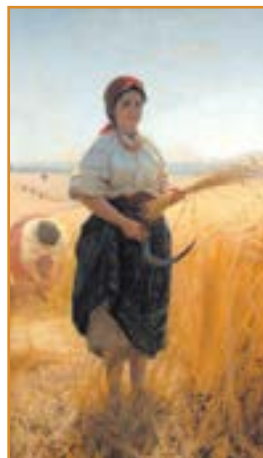
Поміркуй, чому музичні твори також часто називають композиціями.

Урок № 21. «ДАРИ ОСЕНІ»

Чи відомо тобі, що наші предки під час жнив співали народні пісні? Як, на твою думку, називались такі пісні?

М. Пимоненко.
Жниця

Троїсті музики. «Косарські мелодії».

Чи вдалось тобі розпізнати, які музичні інструменти виконували прослуханий твір? Може, загадки тобі допоможуть.

Можу голосно і тихо
я заграти для малят.
Ти трусни мене легенько —
бубонці враз задзвенять.
А захочеш грім почути,
то сильніше в мене стукай!
(Бубон)

Як смичок струни торкнеться,
вона піснею озветься.
Дуже ніжну душу має,
що сміється і ридає.
(Скрипка)

Р. Свередюк.
Троїсті музики

На святі гості щось засумували,
музи́ку просять стерти темний сум.
Торкнувся жваво паличками струн —
озвались дзвінко й весело ... (цимбали).

Бубон, скрипку і цимбали
музиканти в руки взяли.
Музиканти голосисті,
тож назвали їх — **троїсті**.

Як думаєш, про що співали під час збирання урожаю?

Пісні, які співали під час збору урожаю, називали **жнивварськими**.

Українська народна пісня
«Ходить гарбуз по городу».

Прослухати + Прослухати - Ноти

Який настрій створює ця пісня?

Разом з однокласниками підготуй інсценізацію пісні про гарбузову родину.

Звучання якого інструмента троїстих музик тобі подобається найбільше? Чому?

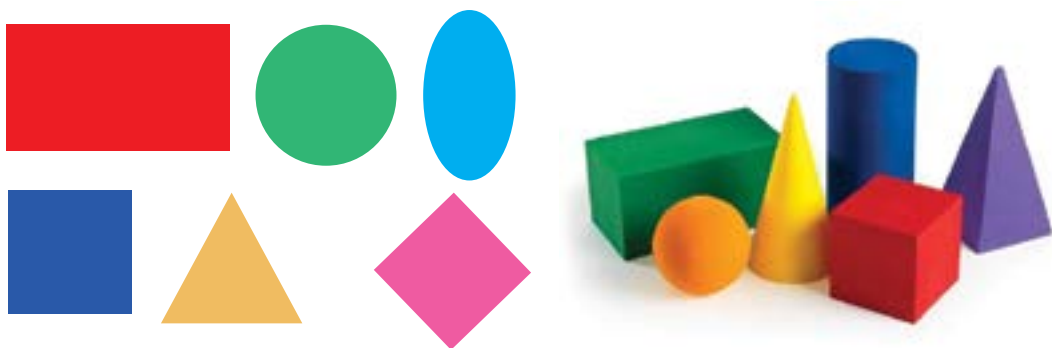

Урок № 22. «ДАРИ ОСЕНІ»

Розглянь зображення. Чим вони відрізняються?

Розрізняють **плоскі** та **об'ємні** форми.

Переглянь пластиліновий мультфільм на основі української народної пісні «Ходить гарбуз по городу». Озвучили цей мультик діти, які ще й самостійно виліпили персонажів.

Відгадай загадку про одну з гарбузових родичок.

Помаранчева і гарна,
у землі сидить не марно:
соковита, солоденька,
підросла вже чималенька,
вітамінна. Для дитини
вирвіть з грядочки ...

(морквину).

Що за формою нагадує морква?
Якого кольору пластилін потрібно взяти, щоб
виліпити цей овоч?

Виліпи з пластиліну гарбузову сестрицю.

На які геометричні фігури схожі герої української народної пісні «Ходить гарбуз по городу»?

Урок № 23. «СТЕЖКАМИ МИСТЕЦТВА»

Розглянь ілюстрації. Що на них зображено? Як гадаєш, який за характером промальований танець: спокійний, енергійний, плавний?

Ю. Баликов.
Український танець

А. Пластов.
Ілюстрація

Український народний танець «Гопак».

Який ритм цього танцю? Опиши музику, під яку танцюють гопак. На яких музичних інструментах її виконали?

Проплескай ритм українського народного танцю.

Танець — вид мистецтва, який утворюється рухами під музику. Має свій ритм, характер та композицію.

Чи відомо тобі, що гопак — це не просто танець? Існує його різновид — бойовий гопак, який визнано національним видом спорту. На дозвіллі дізнайся більше про це бойове мистецтво.

Слова Л. Компанієць, музика А. Філіпенка.
«Гарний танець гопачок».

Який настрій створює ця пісня? Співаючи, покажи рукою рух мелодії.

Урок № 24. «СТЕЖКАМИ МИСТЕЦТВА»

Крокуючи стежками Країни мистецтв, ти насолоджуєшся неймовірними краєвидами. А чи вдалось тобі помітити межу, де збігаються земля і небо? Цю межу називають небокраєм, а для художників це — **лінія горизонту**.

Розглянь картини. Де на зображених краєвидах лінія горизонту? Що розташовано під лінією горизонту? А над нею?

А. Куїнджі.
Забуте село

І. Айвазовський.
Вид моря вночі

М. Діпнол.
Ромашкове літо

К. Моне.
Копиця сіна в Живерні

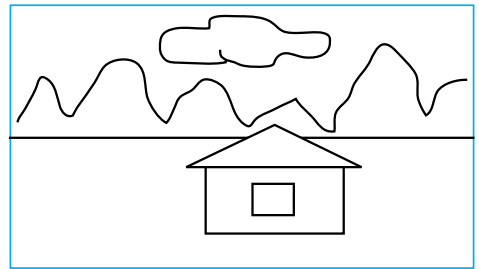
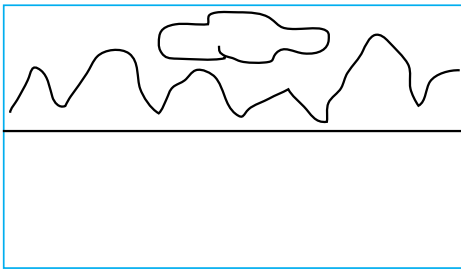
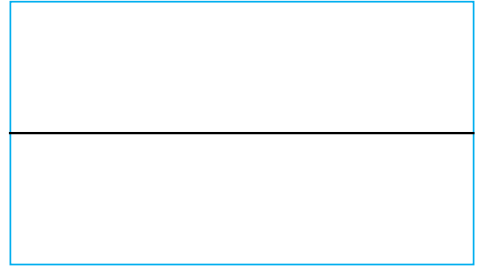
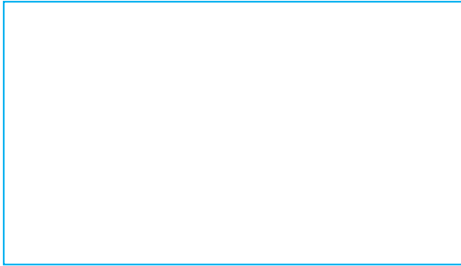

Поміркуй. Чи можна дійти до лінії горизонту?

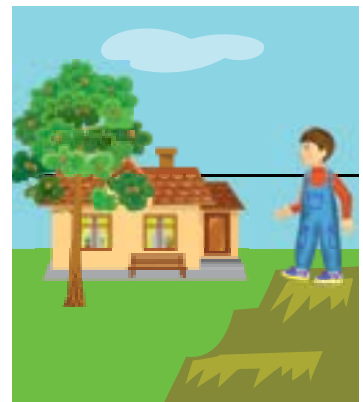
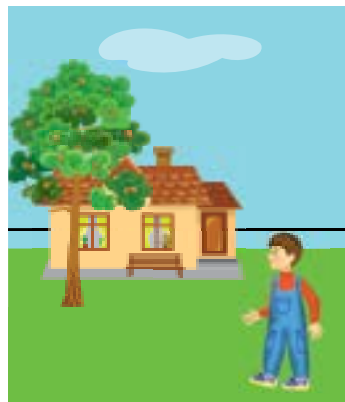
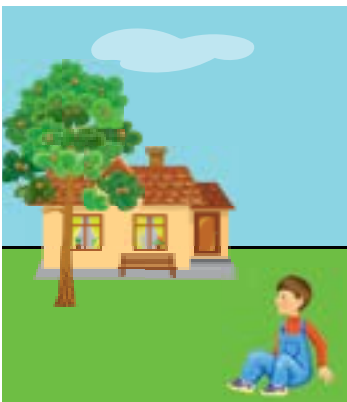

Зобрази хатинку під горою. Пам'ятай про лінію горизонту.

Для виконання роботи знадобляться: папір, простий олівець, гуашеві фарби, пензлики.

Розглянь ілюстрації. Як змінюється положення лінії горизонту, якщо художник сидить на землі чи стоїть на пагорбі?

Урок № 25. «ВЕСЕЛО – СУМНО»

Коли тобі буває сумно? Яку музику тоді хочеться слухати? Чи може музика покращити настрій? Чому?

Музика передає настрої і почуття людини.

Л. ван Бетховен. «Весело. Сумно».

Зобрази смайлик, який передає настрій прослуханої композиції.

Виконай поспівку, показуючи рух мелодії рукою.

Му- зич - ні зву - ки гра - ють - ся, в ме-
У - го - ру під - ні - ма - ють - ся, а
ло - ді - ю скла - да - ють - ся.
по - тім о - пус - ка - ють - ся.

Розглянь нотний запис поспівки. Спробуй розпізнати тривалості нот.

Н. Май. «Зайченя».

Прослухати + Прослухати - Ноти

Об'єднайтесь у групи. Виконайте пісню у ролях, супроводжуючи спів танцювальними рухами.

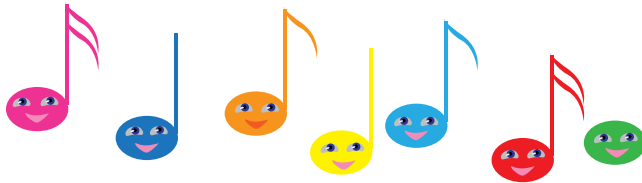

Який настрій створює пісня Н. Май?

Музична вікторина

Пригадай пісні за малюнками. Які з них веселі, а які — сумні? Визнач характер музики кожної композиції.

Урок № 26. «ВЕСЕЛО — СУМНО»

Розглянь ілюстрації. Хто зі звірят зображений холодними кольорами, а хто — теплими? Як думаєш, чи може колір впливати на настрій? Як?

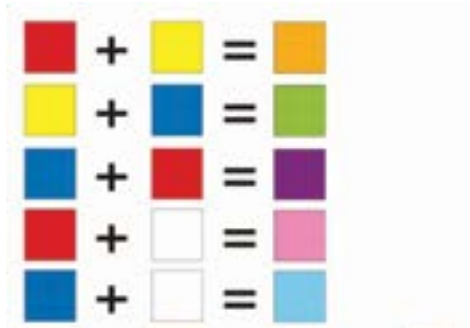
Спробуй скласти казку про сумні та веселі кольори, які живуть у чарівному будиночку Художника. Цікаво: на кого вони схожі? Може, на гномиків у різнобарвних ковпаках? опиши характери мешканців чарівного будиночка.

Пригадай, які кольори називають основними.

Повправляйся в утворенні похідних кольорів і відтінків кольорів. Використай для цього палітру, гуашеві фарби, пензлики.

Як ти вважаєш, які з утворених кольорів можна назвати веселими? Що можна зобразити отриманими відтінками кольорів?

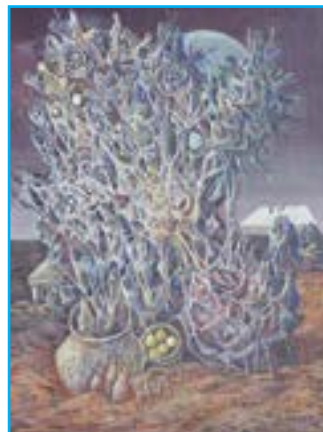
Теплі кольори — це веселі кольори, а **холодні кольори** — сумні.

Намалюй квіти, які виростили мешканці чарівного будиночка Художника — «сумними» та «веселими» кольорами.

Дитячий малюнок
(А. Левчук)

І. Марчук.
Місячні квіти

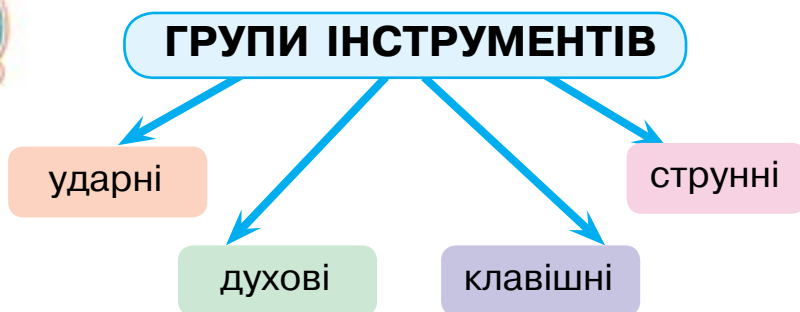
Урок № 27. «РІЗНІ ІНСТРУМЕНТИ»

Розглянь зображення музичних інструментів?
Які з них схожі між собою? Чим?

Усі зображені музичні інструменти замовили у крамниці для школи. Допоможи продавцеві розподілити їх за групами, щоб правильно упакувати замовлення.

Чому, на твою думку, групи музичних інструментів називаються саме так?

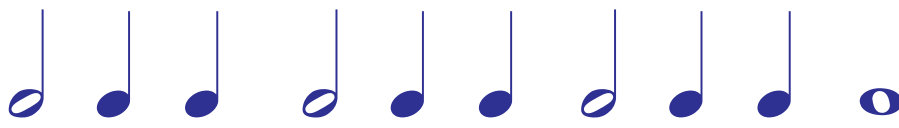
«Новорічна полька» (оркестр).

Звучання яких музичних інструментів тобі вдалося розпізнати?

Виконай поспівку, рукою показуючи рух мелодії. Визнач тривалості нот.

Зай- чи- ку, зай- чи- ку. Де ти бу- вав?

Вигадай свою музичну відповідь.

Н. Май. «Зайченя».

За допомогою пантоміми передай настрій і зміст пісні.

На які групи поділяються музичні інструменти?

Урок № 28. «РІЗНІ ІНСТРУМЕНТИ»

Розглянь і назви зображені предмети. Які митці ними користуються? Вкажи інструменти, якими працюють скульптори.

Зимою в білому, як сніг,
а влітку в сірому гуляє.
Вловить його ніхто не зміг,
тому що ноги довгі має.
Великі вуха, косий зір...
Як називається цей звір?
(Зайчик)

Н. Май. «Зайченя».

А. Дюрер.
Молодий заєць

Яким зображено зайчика у пісні?